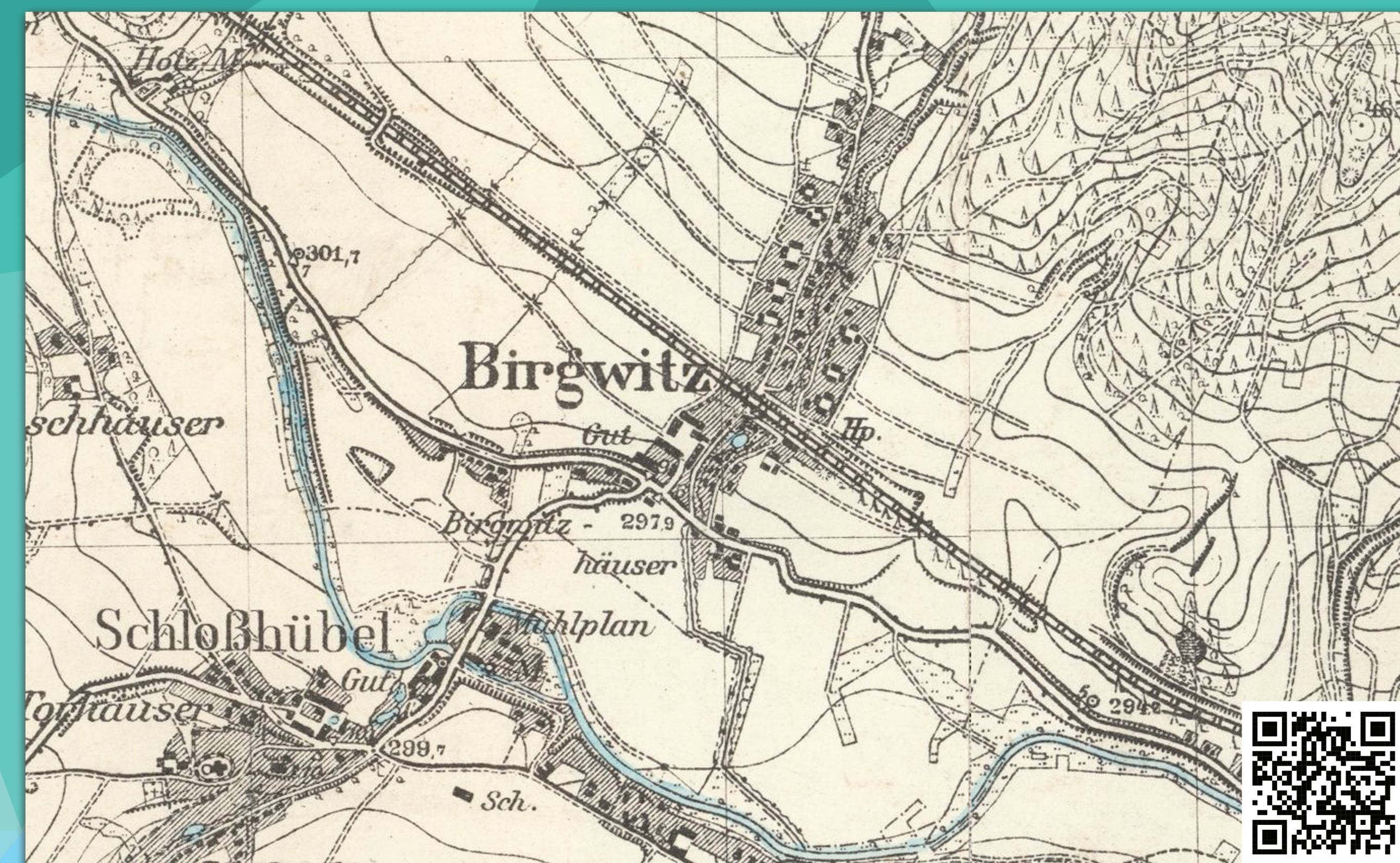

WIELOKULTUROWE DZIEDZICTWO KŁODZKICH WSI ZABYTKI, KTÓRE WARTO ZOBACZYĆ!

Według tradycji Bierkowice, jedna z najstarszych miejscowości Ziemi Kłodzkiej, zawdzięczają swoją nazwę czeskiemu rycerzowi Hinkowi von Duba, zwanemu Birka / Berka (co ciekawe, imię to oznacza „łupieżcę, rabusia”), który miał założyć wieś ok. 1316 r. Źródła wzmiankują je jednak dopiero w 1351 r.

Pierwszym znanym właścicielem osady, w której działał już wtedy drewniany młyn, był Hans z miśnieńskiego rodu rycerskiego von Maltiz. W rękach tej rodziny Bierkowice pozostawały do początków XV w. Po 1416 r. przeszły w posiadanie Haugwitzów z Piskowic. Pomimo tego, że we wsi zamieszkiwała ludność pochodzenia czeskiego, Bierkowice uciertały w trakcie wyprawy husyckiej na Ziemię Kłodzką w 1428 r.

Pod koniec XV stulecia właścicielem wsi był Hans Haugwitz z Piskowic. Z tego samego okresu pochodzi również pierwsza... i zarazem ostatnia informacja o wolnym sędziostwie w Bierkowicach (mianem tym określano w Ziemi Kłodzkiej sołtysów wsi lokowanych na tzw. prawie niemieckim), które należało do niejakiego Valtina Stercza. Wkrótce zostało ono wykupione przez właścicieli wsi i włączone do ich majątku. W wyniku podziałów spadkowych wśród Haugwitzów w XVI w. wieś wchodziła początkowo w skład majątku zwanego Dolnymi Piskowicami, zaś w latach 1573 – 1623 stanowiła już samodzielne dobra, do których w 1615 r. włączony został również folwark w Łącznej (zwany wówczas folwarkiem Haugwitzów).

Od początku istnienia Bierkowice były niewielką wsią i stan ten nie zmienił się w czasach późniejszych. W XVII w. funkcjonował tu folwark, w którym mieściła się także siedziba właściciela (a raczej jego zarządcy) oraz dziesięć gospodarstw chłopskich i sześć zagrodniczych. Mieszkańcy płacili czynsze z pól oraz tzw. czynsz leśny, co świadczy m.in. o dużym zalesieniu ówczesnej wsi. Pod względem kościelnym miejscowość należała zawsze do parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Piskowicach.

W 1623 r. Haugwitzowie sprzedali Bierkowice kłodzkiemu sekretarzowi Johanowi Grosserowi, który w 1628 r. zasiadał w cesarskiej komisji reformacyjnej, zajmującej się rekatolizacją Hrabstwa Kłodzkiego. Wiek XVII nie był szczęśliwy dla Bierkowic. Najpierw, w 1629 r. w wyniku pożaru zniszczony został istniejący we wsi dwór. Wdowa po Grosserze sprzedała wówczas zrujnowaną wieś siostrze, Dorocie von Klinkovsky i w rękach jej rodziny pozostawała ona do końca XVII w. W 1646 r. wieś i folwark spłądowały i zniszczyły wojska szwedzkie. Dziesięć lat później w pożarze owczarni spłonęło 300 owiec, uciertały także liczne zabudowania. W 1700 r. wieś została zakupiona przez hrabiego Hartwiga z Korytowa. W połowie XVIII w. Bierkowice należały przez pewien czas do radcy handlowego Leopolda Grenedla, właściciela m.in. Ratna.

Jego spadkobiercy odsprzedali wieś w 1787 r. Haugwitzom z Piskowic, jednak pod koniec stulecia powróciła ona do Hartwigów. Odnotowano tu wówczas 9 chłopów oraz 38 zagrodników i chałupników, w tym aż pięciu rzemieślników: gorzelnika, piekarza, krawca, kowala i murarza. We wsi było 50 domostw, które zamieszkiwało 228 mieszkańców, a także dwór, dwa folwarki oraz stojący w pobliżu młyn wodny.

Pomyślny okres dla Bierkowic nastąpił w połowie XIX w., gdy wieś należała do hrabiny Charlotty von Zedlitz-Neukirch. Miejscowość zajmowała wówczas ponad 568 morgów ziemi, liczba domostw wzrosła do 74, a zamieszkiwało ją 463 mieszkańców. Był tu dwór z parkiem, młyn, folwark, gorzelnia oraz cegielnia. Głównymi zajęciami mieszkańców była jednak uprawa roli oraz hodowla zwierząt gospodarskich. Ponadto działała tu, z racji ruchliwego traktu, który przebiegał przez wieś, stacja omnibusowa. W 1879 r. przez Bierkowice poprowadzono linię kolejową. We wsi powstała stacja, która przyczyniła się do ożywienia ruchu turystycznego w okolicy (stanowiła ona punkt wyjścia wycieczek pieszych do znanego pałacu w Piskowicach oraz na Wzgórza Ścinawskie, gdzie poszukiwano w melafirach ametystów i agatów).

W okresie II wojny światowej w Bierkowicach znajdował się obóz dla przymusowych robotników z Polski (głównie z okolic Żywca), którzy pracowali w okolicznych gospodarstwach rolnych.

Po 1945 r. wieś zachowała swój rolniczy charakter, ale część mieszkańców pracowała w przemyśle i usługach m.in. w Kłodzku i Nowej Rudzie. Bierkowice są obecnie sołectwem w Gminie Wiejskiej Kłodzko. Funkcjonuje tu kopalnia żwiru oraz wytwórnia betonu (BIELINEX-BETON). We wsi działa kilka instytucji kulturalnych: przedszkole gminne z oddziałami integracyjnymi (w dawnym dworze), filia biblioteki gminnej, świetlica, koło gospodyń wiejskich, klub piłkarski LKS „Bierkowice”. Miejscowość posiada kilka ciekawych zabytków, wartych zobaczenia (m.in. dwór z XVIII w., gospoda z XIX w., kapliczki i krzyże przydrożne z XVIII - XX w., charakterystyczny dla regionu układ dawnych zabudowań gospodarskich na planie kwadratu).

Marek Królikowski

Projekt graficzny tablicy: Damian Zarzyka

Projekt mapy: Alicja Pawlik, Maciej Wasłowicz

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Fundacja „Razem Możemy Więcej”
przy Domu Dziecka w Kłodzku
www.razemmozemywiecej.org.pl

„Projekt dofinansowany w ramach programu Narodowego
Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa”

